

Drodzy Czytelnicy!

Historia narodu Tatarów Krymskich w ostatnich stuleciach jest pełna zarówno bolesnych prób, jak i przykładów godnej walki. Z jednej strony jest to historia deportacji, represji i utraty państwowości, z drugiej zaś historia o szlaku niezłomności w obronie swoich praw, zachowaniu tożsamości i dążeniu do swobodnego życia w ojczyźnie. W XXI w. Tatarzy Krymscy po raz kolejny stanęli przed ogromnymi wyzwaniami i wyjątkowymi możliwościami: od groźby ponownego wypędzenia i konfrontacji z agresorem rażąco łamiącym prawa człowieka i prawo międzynarodowe, po przywrócenie podmiotowości i zbiorowych praw politycznych jako rdzennej ludności Ukrainy.

Tymczasowa okupacja Krymu przez Rosję w 2014 r. oraz inwazja na Ukrainę na pełną skalę w 2022 r. w ogromnym stopniu uświadomiły potrzebę głębszego zbadania Krymu. Dotyczy to nie tylko historii półwyspu, ale także procesów społeczno-politycznych, kultury i wyzwań współczesności. Podążając tym kierunkiem ważne jest zwalczanie mitów i stereotypów narzuconych przez lata rosyjskiej propagandy i dezinformacji oraz przywrócenie narodowi krymskotatarskiemu głosu – możliwości przemawiania we własnym imieniu wobec świata. Niniejszy zbiór rozpraw naukowych ma pomóc w uporaniu się z tym trudnym zadaniem. Zwracamy uwagę na szczegółową analizę sytuacji społecznej, kulturalnej i politycznej Tatarów Krymskich we współczesnym świecie. Dziewięciu autorów z różnych państw – Ukrainy, Polski, Turcji, Bułgarii, Iraku /USA – poświęciło swoje publikacje kilku ważnym tematom. Wśród nich: stalinowskie deportacje z 1944 r. i życie na zesłaniu, udział Tatarów Krymskich w procesach politycznych na Ukrainie, wspólna walka Ukraińców i Tatarów Krymskich o wolność i ziemię, dyplomacja kulturalna, konsekwencje okupacji rosyjskiej oraz rola diaspory.

Serdecznie dziękuję Redakcji za zwrócenie uwagi na problematykę krymskotatarską. Wspólne wysiłki naukowców, osób publicznych i artystów stanowią znaczący wkład w głębsze zrozumienie narodu krymskotatarskiego jako integralnej części wielokulturowej przestrzeni niepodległej Ukrainy i społeczności światowej.

Niech niniejsza publikacja stanie się kolejną ważną kartą we wspólnej historii walki o prawdę, godność i wolną przyszłość Krymu.

Z wyrazami szacunku,

Alim Alijew,
*zastępca dyrektora generalnego
Instytutu Ukraińskiego w Kijowie*